

Cezmi (Namık Kemal'in "Cezmi" adlı Romanı) **Uyumlu**

Karakter İstanbul'da bir sipahinin oğlu olarak doğan Cezmi, iki yaşında annesini kaybetmesi ile anne sevgisini babasından temin etmeye başlar. Babasından aldığı anne sevgisinden farklı bir sevgi, güven ile büyüyen karakter bu sayede hayata karşı cesur olmayı ve azimli olmayı keşfeder. Kendisini bir asker ocağında gibi eğiten babası ve amcası sayesinde yetenekli bir şekilde büyüyen Cezmi, yirmili yaşlarında babasını da kaybettikten sonra savaşlarda kendini gösterip bir şekilde saraya girebileceğine inanır. Kendini Paşalara gösterdikten sonra yeteneği keşfedilen güvenilir ve gözü kara Cezmi, Adil Giray'ın savaştan sonra tutsak edildiği İran'dan kurtarılmasında rol oynar. Yaşadığı hiçbir şeyde önceliği kendi değil devletinin akıbeti olur, bu konuda oldukça vatansever biri olduğu açıktır.

Aktiviteler Cezmi annesiz büyüdüğü için hayatta ihtiyacı olacak çoğu şeyi babası ve amcasından öğrenmiş biridir. Amcasından askerliği babasından atları ve edebiyatı öğrenen Cezmi şiir yazıp okumayı sever. En huysuz atı bile en iyi şekilde yönetebilen Cezmi, cirit oynakta da ustadır. Seferlere ve savaşlara katılarak paşalara destek olur. Dönmek zorunda oldukları İran'dan tekkeye gidip derviş kıyafeti alarak kurtulur.

ÖRNEK ANILAR

İddialı Saray erkanının izlemeye geldiği en iyi at binicilerin oynadığı cirit oyununu izlemeye gelen Cezmi, izlediklerini beğenmez ve kendisinin daha iyi olduğunu iddia eder: "Hiç öyle söz olur mu? Ben tımara sahip olan bir sipahiyim. Altıma uyuz bir at versinler, bunların hepsiyle uğraşırım."

Ukala Kendi yeteneklerinin ve ne istediğinin tam olarak farkında olan Cezmi, cirit oyununda gösterdiği başarıdan ötürü beğeni alıp bir yerlere getirilecek olmasını devletin acizliği olarak değerlendirir: "Eğer geçen yaptığımız cirit oyunu benim için yükselme vasıtası olacaksa, hem bana hem de devletin haline acırım. Marifetim nedir ki, devlette yükselmemi gerektirsin? Bir kılıç tımarım var, o lütfun hakkını ne zaman ödedim ki, başka bir devlet makamını arzulayayım? Bana göre, hak etmeden bir yere gelmek, haklı gerekçeden bin kat daha kötüdür."

Bilge Cezmi, aileden aldığı askeri ve edebi bilgi sayesinde her şeyi bilen ve kendisi de çok güzel şiir söyleyebilen yetenekli biri durumuna gelir. Dahası usta şairleri bile yorumlayacak ve onları eleştirebilecek düzeyde bilgedir: "O mısraları beğenmezsem ne olacak yani? Şiirden biraz olsun anlasanız siz de beğenmezsiniz. Baki'nin ve Nevi'nin her sözü mutlaka güzel olmak mecburiyetinde değil ya...!"

Cesur Henüz genç yaşına ve savaşta bulunmamış olmasına rağmen Cezmi de ülkesi ile İran seferine katılarak vatani görevini yerine getirmek ister: "Ferhat ağa ve Nevi ye "Efendim! Silaya, hacca hiç değil... Harbe... Yani İran'a."

Vatansever Devletini tüm dünyada ses getiren padişahları Kanuni, Selim gibi islam sınırlarının ulaşacağı her yere kadar muharebelerde destek olmayı ve bu uğurda kendini feda etmeyi bir borç bilir: "Paşam, Osmanlı kurulduğundan bu yana atalarımıza, babama ve bana verilen paraların karşılığını kalemle ödeyemeyeceğim. Çünkü kırmızısı kokuyor. Siyah ise gözüme bir Arap köle kadar çirkin görünüyor. Devlete olan bu borcumu düşmanlarımızın kanyıla ödemek istiyorum."

Kültürlü Kendisini savaşa göndermek istemeyen saray erkanı Ferhat ağa ve Nevi ile kelime yarışına girdiğinde kalem tutan el kılıç tutmaz diyen iki adama tanıdığı tüm şair ruhlu savaşçıları anlatır: "Peki Emevileri deviren Horasanlı Müslim, Arap cengâverlerinden Ebu Tamam ve Ebu Firas'a ne dersiniz? "Yine mukayese etmeye başladın. Onların hepsi bir toplumun lideri idiler, en büyük özellikleri de kahramanlıktı..."

Azimli İran ile girilen savaşı uzaktan izlemesi istenen Cezmi, bir süre sonra savaşı yöneten paşanın atından düşüp yaralanması üzerine yenilgi diye bir ihtimali düşünmeden arkasından diğerlerini toplayarak yerde yatan paşayı korumaya hücum eder: "Paşamız yere düştü! Dinini, milletini, devletini seven arkamdan gelsin..!" diye bağırarak kılıcını ağzına, Ferhat Paşa'nın hediyesi olan atın dizginini de boynuna attı, düşmana doğru yöneldi ve hiç tereddüt etmeden Paşa'nın bulunduğu yöne hücum etti."

Gözü Kara Karşısına çıkan zorluklarla mücadele ederken bile görev uğruna başına gelebilecek en kötü ihtimali düşünmeden göze alan, çılgın, maceraperest biri olarak gözü kara bir şekilde olaylara atılır, hatta yaptığı bir şeyi müdafaa ederken dahi karşısındakinin rütbesine değil söylediği şeyin doğruluğuna bakar: "Ölümü göze alıp da bir can kurtardığım için beni idam etmek, insanlığa ve mertliğe yakışırsa, ona da razıyım, ancak esir öldürmek elimden gelmez. Ben askerim, cellat değilim."

Güvenilir Kazandığı başarı ve yardımlarından dolayı Paşa'nın gözüne girmeyi başaran Cezmi, dürüstlüğü ve samimiyeti ile devlerine ve dinine olan düşkünlüğünü gösterdiği için emir subayı ve iyi bir danışman olarak

Paşa'nın fikir adamı olmayı başarır : "Cezmi ise, savaş günlerinde Paşa'nın emir subayı, diğer vakitlerde ise fikir yardımcısı, eğlence dünyasında da kadeh ve sohbet arkadaşı olacak kadar güven ve sırdaşlığını kazanmıştı."

Sorumluluk Sahibi Adil Giray'ın ve kardeşinin tutsak edildiği İran sınırlarından onları kurtarmakla görevlendirilen Cezmi, görevi için elinden gelen özeni gösterir: "Lala Mustafa Paşa'nın kendisine verdiği bu zor görevi onurla kabul eden Cezmi, işin gizli tutulması, tedbirli davranılması, kendisinin hem Osman Paşa ile hem de Şemhal'le mutlaka görüşmesi ve İran'a güven içinde girebilmesi için, Şemhal'den Perihan'ın mektubuna cevap alması gerektiğini, bunun için de zaman gerektiğini söyledi."

Çılgın İlginç kişiliği ile dikkat çeken Cezmi hızlı karar alabilme gücüne eklenen çılgın düşünceleri Giray'ı kurtarmaya gittiğinde de gösterir. Giray ile bir şekilde konuşması gereken karakter odaya kimse fark etmeden girmeyi başarır: "Kapılarda yarma gibi nöbetçiler olunca, pencereden değil, bacadan bile girilir."

Üzgün Kurtarmaya gittiği ve görevini tamamlamak üzere bulunduğu İran'da başarılı olamayan Cezmi, kendisini yaralı bir şekilde bölgeden kurtaran Abbas'a duyduğu üzüntüyü ölmek istediğini belirterek dile getirir. Şehit olmak istediğini ve çok utandığını dile getirir: "Adil Giray ve Perihan da şehit düştükten sonra ben neden yaşayayım ki? Beni neden ölmeye bırakmadın? Niçin kurtardın?"